

Rehberlik Postası

Eğitim: Eyüboğlu

Meslek Seçimi

Değerli Anne ve Babalar,

Hayatımız boyunca birçok tercih yapıyoruz. Ama bazı tercihlerimiz var ki, yaşamımızın akışına geleceğimize yön verebilmektedir. Meslek/kariyer tercihlerimiz bunlar arasında önde gelmektedir. Meslek seçimi kişinin yaşamında önemli bir yere sahiptir. Seçilen meslek, kişinin yaşam tarzını belirleyerek mutlu ve doyumsuz bir yaşam geçirmesine katkıda bulunacaktır. Meslek seçiminde doğru kararı verebilmek; öğrencinin kendisini ve yeteneklerini tanıması ve kendisine yardımcı olunması açısından oldukça önemli ve güç bir iştir.

Bu nedenle Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Birimi olarak, meslek seçiminde çocuğunuzu desteklemeniz ve yönlendirmeniz amacıyla sizlere bu bülteni hazırladık.

Faydalanmanız dileğiyle...

Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Birimi

Meslek

Meslek, bir kimsenin hayatını kazanmak için yaptığı, kuralları toplum tarafından belirlenmiş ve belli bir eğitimle kazanılan bilgi ve becerilere dayalı faaliyetler bütünüdür. Meslek bir kişinin hayatını kazanmak, geçimini sağlamak için yaptığı iş olarak tanımlanıyorsa da insanların meslek edinmelerinde tek etmen kazanç değildir. Meslek bireye; bağımsızlık, güvence, bir gruba ait olma, tanınma gibi gereksinimlerini karşılama olanağı da sağlar. Bunlardan daha önemlisi mesleğin özü gerçekleştirme yolu olmasıdır. Sağlıklı insan çalışarak, bir şeyler üreterek gizli güçlerini kullanır ve geliştirir, bundan haz ve doyum sağlar.

Meslek seçimi

Meslek seçimi, bireyin kendisine uygun gördüğü mesleği diğerlerinden ayırarak tercih ettiği mesleğe girmek için çaba göstermesi olarak tanımlanır. Çağdaş bir toplumda, özgür bir bireyin önemli gelişim aşamalarından birisi de mesleğini seçmesidir. Bireyin seçme özgürlüğünü doğru tercihler yapabilme doğrultusunda kullanabilmesi için, neyi niçin istediğini, ne gibi bedensel, zihinsel ve ekonomik olanaklara sahip olduğunu bilmesi yani kendini tanıması gerekir. Aynı şekilde, sağlıklı bir seçim için mevcut seçenekleri, gerektirdiği nitelikler ve sağladıkları olanaklar açısından değerlendirmek de gereklidir.

Kendini tanıma

Kendini tanıma, insanın psikolojik ve fiziksel açıdan kendinde olanları bilmesi, kendinde olanların farkında olması ve bunları doğru değerlendirmesi ile ilgilidir. Kendini tanıma; bir insanın fiziksel özelliklerini, duygularını, düşüncelerini, istek ve gereksinimlerini, güçlü ve zayıf yönlerini, amaç ve değerlerini, yetenek ve becerilerini tanımasını, bilmesini ve bunların farkında olmasını ifade eder.

Meslek seçiminde kendini tanıma ile ilgili ipuçları

İlgiler-Yetenekler-Değerler

İlgiler

Herhangi bir zorlama altında olmadığı ya da kendisine bir ödül vaad edilmediği halde birey kendiliğinden bazı faaliyetlere girişiyor ve bundan doyum sağlıyorsa, bu kişinin o tür faaliyetlere ilgisi olduğu söylenebilir. Bireyin seçeceği mesleğe ilgi duyması; yapacağı işten zevk almasında ve bıkkınlık

hissetmemesinde büyük rol oynar. Dolayısıyla kişinin ilgi duyduğu faaliyetleri mesleğe dönüştürmesi yaptığı işte daha verimli olmasını sağlayacaktır.

İlgi alanları:

1. Temel Bilim
2. Sosyal Bilim
3. Canlı Varlık
4. Mekanik
5. İkna
6. Ticaret
7. İş Ayrıntıları
8. Edebiyat
9. Güzel Sanatlar
10. Müzik
11. Sosyal Yardım

Yetenekler

Yetenekler, kalıtımla getirilen gizli gücün, eğitim ve çevre etkisiyle geliştirilmiş kısmını ifade eder. Birey, bir mesleği ya da onu hazırlayan bir eğitim programını seçerken hangi yetenek türüne ne derece sahip olduğunu düşünmeli ve en çok sahip olduğu yeteneğini kullanabileceği çalışma alanını oluşturmalıdır.

Değerler

Meslek faaliyetlerinin sonunda beklenen doyum genellikle "Meslek Değeri" olarak adlandırılır. Bireyin "Ben ne için çalışıyorum?", "Mesleğimden, hayattan ne bekliyorum?" gibi sorulara verdiği cevaplar o kişinin meslek değerlerini yansıtır.

Değer Alanları:

1. Yeteneğini Kullanma
2. Yaratıcılık
3. Yarışma
4. İşbirliği
5. Değişiklik
6. Düzenli Yaşam
7. Liderlik
8. Kazanç
9. Ün Sahibi Olma

Karar verme sürecinde çocuğunuza nasıl yardımcı olabilirsiniz?

- Her şeyden önce çocuğunu tanımaya çalışın. Çocuğun küçük yaştan itibaren ilgi duyduğu, zevk aldığı ve başarılı olduğu etkinlikleri saptayın, bunun yanı sıra ilgi duymadığı, hoşlanmadığı ve başaramadığı alanları belirleyin.
- Gencin mesleklere ilişkin duygu ve düşünceleri hakkında birlikte değerlendirme yapın. Her gün, seçeceği meslek konusunda fikir değiştirse de, onu sabırla dinleyin, kararsızlığını anlayışla karşılayın, olgunlaşmasına yardımcı olun.
- Yaşamının her döneminde olduğu gibi, meslek seçimi sürecinde de yanında olup desteklediğinizi çocuğunuza hissettirin.
- Bu arada çocuğunuzu daha iyi tanıyabilmek ve ona daha iyi rehberlik edebilmek için okulla, öğretmen ve idarecilerle işbirliği yapın, okul sürecini izleyin.
- Bazı durumlarda anne-baba kendi gerçekleştiremedikleri idealleri çocuklarının gerçekleştirmesini bekler. "Ben olamadım, o olsun." anlayışı ile genç zorlanır. Çocuğunuzun istek ve ideallerinin sizden farklı olabileceğini unutmayın. Meslek seçimi konusunda yol gösterebilir, fikrinizi söyleyebilirsiniz ama son kararı ona bırakın.
- Bazı anne babalar çocuğun yeteneklerine bakmadan onu zorlar. Çocuğunuzun yeteneklerine ve isteklerine uygun olmayan bir mesleği seçmesi onu mutsuz ve genellikle başarısız yapar. Çocuğunuzun ilgi ve yetenekleri doğrultusunda iyi tanımanız ve meslekler hakkında bilgi sahibi olmanız, çocuğunuzun doğru kararı almasına katkı sağlayacaktır.
- Gençleri kendisinden daha başarılı olan kişilerle kıyaslamak onu üzecek ve kızdıracaktır. Böyle bir durumda çocuğunuza; "Seni bu halinle kabul etmiyorum, sen de başkaları kadar başarılı olursan seni kabul ederim." mesajını verirsiniz. Unutmayın; insanlar yetenekleri yönünden eşit değildir. Çocuğunuzun durumunu başkalarıyla değil daha önceki kendi durumuyla değerlendirin.
- Anne baba tutumları, çocuğun mesleki gelişimini olumlu ya da olumsuz olarak etkileyebilir. Aile ortamında çok katı ya da esnek kuralların yer alması ergenin bireyselleşmesini önlemekte ve

dolayısıyla bireyin karar verme becerisi gelişmemektedir. Örneğin, otoriter aileler çocuğun bağımsız karar verme davranışını pekiştirmezler. Bu durum bireyin, kendisini objektif değerlendirmesini ve karar vermesini zorlaştırarak mesleki kararsızlık yaşamasına neden olur.

- Son olarak, gencin kendi özellikleri (ilgi, yetenek, değer) ve mesleklerin gerektirdiği özellikleri (akademik beceriler, fiziksel – bedensel - ruhsal özellikler, çalışma ortamları, çalışma alanları, özel koşulları vb.) göz önünde bulundurarak istenen yönleri fazla, istenmeyen yönleri az olan seçeneğe karar vermesi gerekir.
- Unutmayın ki çocuğunuz seçtiği meslekle, yaşamını nasıl geçireceğini büyük oranda belirlemiş olacaktır.

Kaynaklar:

Prof. Dr. Yıldız KUZGUN "Kendini Değerlendirme Envanteri El Kitabı" Ankara 1989

Prof. Dr. Norma RAZON "Meslek Seçimi"

<http://www.yeniaktuel.com.tr>